

El simbolisme que es devora a si mateix

«El president Torra és el primer dirigent del procés que busca de manera conscient el sacrifici per fer triomfar la causa»

Amarat de simbolisme, el president Torra ha fet petar una traca valenciana dins d'una habitació petita. Pim, pam, pum. Soroll i prou. Més tard o més d'hora, amb més o menys marrades, tindrem eleccions. Aquesta és la veritat, descarnada. Però no és veritat que el recurs al simbolisme exacerbada sigui una dèria exclusiva de l'independentisme, no pas. L'Estat espanyol és una màquina imparable de simbologia a doll, començant per la Corona, a la defensa de la qual dedica tots els recursos necessaris.

La diferència entre els dos simbolismes és substancial: per a l'espanyolisme l'excés simbòlic és una forma de canibalisme mentre que per a l'independentisme és una forma d'autoantropofàgia. És el que ens ha passat ara: el noble gest presidencial de posar la pancarta amb llaç groc al balcó de Palau (que no comptava amb el vistiplau de cap conseller del Govern ni de Puigdemont) acaba regalant als jutges la gestió del temps polític. Una batalla sense recorregut i un mal negoci. El Suprem ja fa temps que ha quedat retratat, no calia insistir en les seves vergonyes. Zero estratègies. El simbolisme independentista es devora sovint a si mateix.

El periodista andalús Manuel Chaves Nogales, que va fer l'esforç d'entendre què coi som els catalans, va escriure això el 3 de març del 1936, al diari *Ahora: Dentro de poco Companys será, como lo fue Macià, un puro símbolo. Reconozcamos que Cataluña tiene esta virtud imponderable: la de convertir a sus revolucionarios en puros símbolos, ya que no puede hacer de ellos perfectos estadistas. Lo uno vale lo otro.*

Torra ha començat avui la seva transformació en símbol, un mercat on hi ha més productes per triar, començant per Puigdemont i Junqueras, i continuant per la figura que desperta més empatia entre les bases del moviment: Jordi Cuixart, que és algú que agrada perquè no respon a la dinàmica enverinada dels partits, unes organitzacions que, segons diu Valtonyc tot reencarnant-se en Durruti, cal deixar que "es podreixin, que tanmateix són un càncer". Potser per això el president Torra -que és conscient d'aquest fons anarquista i religiós de la tribu- no és militant ni de JxCat ni de cap altra formació. Per cert, si la CUP acaba presentant el periodista David Fernández com a cap de llista, la competència entre líders-símbol serà molt més disputada i oberta.

Mas, Puigdemont i Torra, el tres presidents han acabat davant de la justícia espanyola. En el cas de Torra, la desproporció entre el gest i la possible pena posa en evidència la pulsio autoritària de l'Estat, però també il·lumina la sobreactuació d'un sector de l'independentisme que intenta crear l'efecte que la determinació retòrica farà la màgia i vencerà els obstacles. Salvador de Madariaga -un liberal espanyol que va reduir el problema català als límits del seu particular liberalisme- té un retrat de Francesc Cambó molt sucós (pel que revela de la mentalitat dels il·lustrats oficials) on escriu que "*el catalán, en contra de lo que de él se dice y piensa, y aun escribe, es el más romántico, yoísta, anarquista, independiente y quijotesco de los españoles, quizá de todos nosotros el menos dotado o tarado de sanchopanzismo*". L'episodi de la pancarta del president Torra palesa que, efectivament, hi ha una mena de quixotisme català que és molt respectable però poc eficaç. Un quixotisme que, a més, abjura del pragmatisme perquè el veu com a derrotisme.

Joan Burdeus ha escrit a Núvol que avui "la raó independentista és una raó del sacrifici" i que això és compartit per postconvergens, puigdemontistes, republicans i cupaires. A la vista de la presó i de l'exili, l'apreciat columnista té més raó que un sant, però crec que cal matisar: en la seva

brillant argumentació, Burdeus no té en compte que la dura repressió de l'Estat contra els dirigents del procés es produeix més per decisions basades en el càlcul competitiu (l'adversari titllarà de traïdor aquell que freni) que per una lògica sacrificial en un sentit revolucionari.

El motor de la DUI fake -i de les cares llargues d'aquells que la van impulsar com un teatre per evitar la decepció de les bases- no era el sacrifici sinó ?la jugada mestra? de qui ha promès fer la truita sense trencar els ous, un estil que connectava amb ?l'astúcia? autoproclamada del primer líder del procés, Artur Mas. Els cupaires, sense cap dirigent a la presó, són els que millor van entendre que això no anava de sacrificis, sinó d'una altra cosa. La suma de jugades mestres havien de permetre una desconexió, en teoria, poc dramàtica.

El president Torra, en canvi, és el primer dirigent del procés que busca de manera conscient el sacrifici per fer triomfar la causa, com ell diu sempre "fins a les últimes conseqüències". El problema és que la seva immolació arriba tard, quan ja ha quedat clar que, amb més o menys entusiasme, el futur de l'independentisme passa -sobretot- per sumar més ciutadans a aquest projecte, i no pas per tornar a picar amb el cap contra una paret de ciment armat.